

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2020-05-29
Stockholm

Mål nr
M 11192-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-11-02 i mål nr M 4131-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Eko-Service Skandinavien AB, 556072-5946
Box 5035
165 10 Hässelby

Ombud:

Advokaten M H

Motparter

1. Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

2. Kommunalförbundet Norrvatten
Box 2093
169 02 Solna

3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun
Box 8136
104 20 Stockholm

4. Stockholm Vatten och Avfall Aktiebolag
106 36 Stockholm

5. Storstockholms brandförsvär
Box 1328
111 83 Stockholm

6. J F

Dok.Id 1515776

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

7. A M

SAKEN

Tillstånd till fortsatt och utökad återvinningsverksamhet på fastigheten
Hässelby Villastad 36:1 i Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom återförvisar Mark- och
miljööverdomstolen målet till miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i
Stockholms län för fortsatt handläggning.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Eko-Service Skandinavien AB (Eko-Service) har yrkat *i första hand* att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla Eko-Services tillståndsansökan enligt den talan som bolaget förde vid mark- och miljödomstolen och *i andra hand* att domstolen ska förklara att den ansökta verksamheten är tillätlig enligt miljöbalken och förordna att miljöprövningsdelegationen ska meddela tillstånd till verksamheten och föreskriva nödvändiga villkor och bestämmelser i övrigt för denna.

Länsstyrelsen i Stockholms län och **Storstockholms brandförsvaret** (SSBF) har medgett överklagandet under förutsättning att de av bolaget åtagna skyddsåtgärderna kommer till stånd.

Kommunalförbundet Norrvatten (Norrvatten) har *i första hand* bestritt bifall till överklagandet och *i andra hand* yrkat att tillståndet ska förenas med ett antal villkor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun (miljönämnden) har tillstyrkt bifall till överklagandet men yrkat att tillståndsmeningen ska justeras så att tillståndet omfattar

- Mottagning och behandling av högst 340 000 kylmöbler per år. Den samtidiga lagringen av obehandlade *och steg 1-behandlade* kylmöbler får uppgå till högst 600 ton eller 12 000 enheter.
- Mottagning och behandling av isolermaterial i en omfattning som motsvarar återvinning av högst 100 ton *fluorerade växthusgaser* per år.
- Mottagning och behandling av högst 10 000 ton andra *produkter*, än kylmöbler, *som innehåller eller kan innehålla fluorerade växthusgaser* samt uttjänta vitvaror. Den samtidiga lagringen av dessa produkter får uppgå till högst 250 ton per tillfälle.

Miljönämnden har även yrkat att tillståndet ska förenas med ett antal villkor.

Stockholm Vatten och Avfall Aktiebolag, J F och A M har förelagts att yttra sig över överklagandet men har inte avhörts.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Eko-Service har anfört i huvudsak följande:

Det finns inga data beträffande innehållet av föroreningar i ett eventuellt släckvatten från en brand i bolagets verksamhet och det är ytterst ovanligt att sådana uppgifter redovisas i en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken. För verksamheter där det förekommer stora mängder kemikalier och brandfarligt material är det ibland möjligt att i någon mån förutse släckvattnets föroreningsinnehåll. Kylmöbler och vitvaror, som ingår i bolagets verksamhet, är dock inte särskilt brandfarliga och innehåller inte heller några betydande föroreningsmängder. Huvuddelen av kylmöblerna och vitvarorna utgörs av icke brännbar metall (plåt). Polyuretan (PUR), som också finns inom bolagets verksamhetsområde, förekommer enligt en av de rapporter som Norrvatten hänvisar till i sitt yttrande i mängder om upp till 200 kg i en vanlig lägenhet. En brand i ett flerfamiljshus torde utgöra en lika stor risk för vattentäkten som en brand i bolagets verksamhet.

För att hindra utsläpp av släckvatten till Mälaren så har bolaget åtagit sig att valla in asfalterade ytor med en 0,2 meter hög upphöjning, inklusive utrymme för viss lagring i lågpunkt, samt att justera anslutningen mot det gemensamma dagvattennätet och förse denna med avstängningsventil. Släckvattenuppsamling kommer att installeras när det nya tillståndet tas i anspråk.

Det föreligger inga hinder mot installation av en dagvattenbrunn med avstängningsventil som efter avstängningen kopplas till det gemensamma dagvattennätet. Vad bolaget har anfört vid underinstanserna om rådighetshinder avser frågan om dagvattennätet som helhet. Bolaget är inte ensamt om att nyttja dagvattennätet och kan därför inte påverka andra flöden till detta än bolagets egna. Bolaget kan inte heller påverka hur nätet är utformat, dvs. dirigera om flöden som inte härrör från bolagets verksamhet. Ett eventuellt villkor beträffande utsläpp av dagvatten skulle därför

innebära att bolaget åläggs att behandla dagvatten som härrör från andra verksamheter över vilka bolaget inte har rådighet. Att ansluta en ny dagvattenbrunn till det befintliga dagvattennätet är en annan sak som inte medför några sådana rådighetsproblem.

Vad avser Norrvattens förslag att det ska föreskrivas villkor med riktvärden för dagvatten enligt Järfälla kommuns riktlinjer visar detta att Norrvatten saknar förståelse för hur det befintliga dagvattensystemet vid Lövsta fungerar. Bolagets dagvatten släpps ut i ett system som betjänar bl.a. befintliga, sluttäckta deponier och den återvinningscentral som finns vid Lövsta. Det är Stockholms stad, eller möjligen Stockholm Vatten och Avfall AB, som ansvarar för utsläppen till recipienten via dagvattensystemet. Bolaget har ingen invändning mot att vidta de åtgärder som krävs för att reducera sina egna utsläpp till dagvattensystemet men kan inte ta ansvar för utsläpp som är hänförliga till den avfallshantering som har pågått vid Lövsta sedan mer än 100 år. Bolaget har förståelse för att Norrvatten önskar skydda vattenintaget, men kan ändå inte se det som rimligt att bolaget skulle åläggas att säkerställa kvaliteten på dagvatten som till helt övervägande del påverkas av andra källor.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande:

En förutsättning för att ny eller utökad verksamhet ska tillåtas enligt föreskrifterna för Östra Mälarens vattenskyddsområde, är att verksamheten inte medför mer än obetydlig eller ringa risk för tillförsel eller spridning av förorenande ämnen till Mälaren och dess tillflöden (vattendrag och dagvattensystem). Det måste tydligt visas att det är möjligt att bedriva verksamheten i enlighet med detta krav.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget har ändrat sina yrkanden och föreslagit skärpta villkor i samband med överprövningarna av miljöprövningsdelegationens beslut. Detta innefattar även förslag på försiktighetsåtgärder och åtaganden i syfte att begränsa risken för utsläpp av föroreningar till Mälaren. Åtagandena omfattar bl.a. skärpta krav och rutiner för hantering av släckvatten vid brand, lagring och hantering av vitvaror och kylmöbler på täta och nederbördsskyddade ytor och invallning av asfaltsytor. Vidare har bolaget angett att det är möjligt att vidta ytterligare åtgärder för att samla upp släckvatten, exempelvis genom pumpar eller

nedgrävda uppsamlingstankar.

Under förutsättning att de skyddsåtgärder som bolaget nu åtagit sig kommer till stånd, bedömer länsstyrelsen att risken för tillförsel och spridning av förorenande ämnen till Mälaren kan betraktas som ringa. Verksamheten bedöms därmed i huvudsak vara förenlig med skyddsföreskrifternas innebörd och syfte.

Miljönämnden har anfört i huvudsak följande:

Det avgörande skälet till att varken miljöprövningsdelegationen eller mark- och miljödomstolen beviljat en utökning av verksamheten är att den bedrivs inom det sekundära vattenskyddsområdet för Östra Mälaren och att en utökning skulle innebära en risk för förorening av vattentäkten. Eko-Services verksamhet innebär främst en risk för utsläpp av förorenat vatten vid en eventuell brand.

Miljönämnden anser att den ansökta verksamheten är tillåtlig enligt miljöbalken eftersom bolaget visat att det genom skyddsåtgärder kan minimera risken för utsläpp av släckvatten till Mälaren.

Det är dock viktigt att tillståndet tydligt anger vad det är som bolaget får göra. Det blir t.ex. tydligare att ange att den samtidiga lagringsmängden gäller obehandlade och steg 1-behandlade kylmöbler. Eftersom det kommer in allt färre kylmöbler med CFC till anläggningen och bolaget vill hantera andra produkter än kylmöbler blir en reglering av CFC alltför snäv. Begreppen CFC11 och CFC12 bör därmed ersättas med begreppet fluorerade växthusgaser vilket förutom CFC11 och CFC12 inbegriper bl.a. HFC (R134a) och HCFC (R22). Eftersom det kan finnas produkter som varken är en kylmöbel eller en vitvara men som innehåller fluorerade växthusgaser bör det anges att bolaget får hantera kylmöbler, andra produkter som kan innehålla fluorerade växthusgaser samt uttjänta vitvaror. Det bör av tillståndet framgå vilka punkter i miljöprövningsförordningen (2013:251, MPF) som verksamheten har tillstånd att hantera.

Norrvatten har i huvudsak anfört följande:

Norrvatten motsätter sig fortfarande att återvinningsverksamheten ska utökas istället för att omlokaliseras. Av vattenskyddsföreskrifterna för Östra Mälarens vattenskyddsområde framgår att en ny återvinningsverksamhet inte skulle ha tillåtits på den plats inom den sekundära skyddszonen där verksamheten bedrivs idag. Verksamheten bör därför på sikt omlokaliseras. Återvinningsverksamheten behöver inte bedrivas strandnära.

Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i släckvattnet har inte utretts trots att det finns ämnen som förorenar släckvattnet vid brand i elektronikskrot, kablar, PUR och hushållsprodukter. Dessutom kan det finnas andra miljö- och hälsofarliga ämnen i räddningstjänstens släckvatten, t.ex. perfluorerade ämnen (s.k. PFAS).

Bolaget har åtagit sig att förhindra att släckvatten ska nå Mälaren-Görväln genom att valla in asfalterade ytor och skapa utrymme för 73 kubikmeter lagring i lågpunkt, samt att justera anslutningen mot det gemensamma dagvattennätet och förse den med avstängningsventil. Dessa åtgärder är godtagbara. Norrvatten anser dock, för det fall Mark- och miljööverdomstolen finner att tillstånd kan meddelas, att ytterligare skyddsvillkor bör föreskrivas. Exempelvis bör ett provtagnings- och kontrollprogram upprättas och Järfälla kommuns riktvärden för dagvatten som leds till känslig recipient följas. Bolaget måste se till att dess eget dagvattenutsläpp kontrolleras och följer riktvärdena.

SSBF har anfört följande:

De inkomna redogörelserna innehåller förslag till väsentliga förbättringar i syfte att begränsa risken för utsläpp av släckvatten till Mälaren. Om Eko-Service följer de i släckutredningen rekommenderade åtgärderna för att öka skyddet så kommer risken för att förorenat släckvatten ska nå Mälaren minskas. Räddningstjänsten emotser vidare dialog med bolaget gällande utveckling av insatsplan för anläggningen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Miljöprövningsdelegationen avslag Eko-Services ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad återvinningsverksamhet eftersom den sökta verksamheten ansågs medföra en inte obetydlig risk för förorening av primärvattentäkten vid Östra Mälaren, främst genom släckvatten vid en eventuell brand. Enligt delegationen skulle verksamheten därmed, även efter skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått, innebära en sådan olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa och miljön att den inte kunde tillåtas enligt 2 kap. 9 § miljöbalken. Mark- och miljödomstolen har instämt i denna bedömning.

Efter miljöprövningsdelegationens beslut om avslag har emellertid Eko-Service i stor utsträckning justerat sina yrkanden och ansökan omfattar t.ex. inte längre mellanlagring av sådant farligt avfall som blybatterier och impregnerat trä. Eko-Service har även föreslagit ytterligare försiktighetsåtgärder och åtaganden i syfte att begränsa risken för utsläpp av föroreningar. I Mark- och miljööverdomstolen har länsstyrelsen medgett överklagandet under förutsättning att de av bolaget nu föreslagna skyddsåtgärderna kommer till stånd. Även övriga parter har i Mark- och miljööverdomstolen ställt sig positiva till de av bolaget föreslagna skyddsåtgärderna, även om Norrvatten i första hand skulle vilja se en omlokalisering av verksamheten eftersom den inte behöver bedrivas strandnära.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att den aktuella ansökan avser tillstånd till utökning av en redan befintlig verksamhet och att de villkor och försiktighetsåtgärder som föreslagits skulle komma att gälla för och betjäna även den verksamhet som redan bedrivs. Under förutsättning att det förenas med lämpliga villkor innebär ett nytt tillstånd därför i praktiken att risken för att verksamheten ska förorena den närbelägna vattentäkten eller orsaka någon annan olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön reduceras jämfört med om den befintliga verksamheten drivs vidare med oförändrade villkor.

Vidare kan det konstateras att ansökan har ändrats väsentligt jämfört med hur den såg ut vid miljöprövningsdelegationens prövning, vilket medfört att flera motparter nu

ställer sig positiva till att tillstånd ges. Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det kan finnas förutsättningar att ge tillstånd för sökt utökning av verksamheten. Det förutsätter dock att verksamhetsområdets dagvatten kan hanteras på ett godtagbart sätt. Eko-Service har anfört att det är möjligt att ordna en sådan hantering, men har inte presenterat någon närmare utredning om hur det ska gå till. Det finns därför inte förutsättningar att – på befintligt underlag – ge det sökta tillståndet. Utredningen behöver alltså kompletteras när det gäller frågan om dagvattenhantering. En sådan komplettering bör inte, liksom inte heller en precisering av de närmare villkoren för verksamheten, ske i Mark- och miljööverdomstolen som första instans. Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen därför att det finns skäl att återförvisa målet till miljöprövningsdelegationen för handläggning av ansökan så som den nu ser ut.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löf, Roger Wikström och Ralf Järtelius, referent, samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Ote Dunér.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-11-02
meddelad i
Nacka

Mål nr M 4131-17

PARTER

Klagande

Eko-Service Skandinavien AB

Ombud: Advokaten M H

Motpart

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

Övriga parter

1. Stockholm Vatten AB
106 36 Stockholm

2. Miljöförvaltningen i Stockholms kommun
Box 38024
100 64 Stockholm

3. Kommunalförbundet Norrvatten
Box 2093
169 02 Solna

4. D G

5. A M

6. J F

Dok.Id 558383

Postadress

Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress

Sicklastråket 1

Telefon

08-561 656 30

E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00–16:30

7. Storstockholms brandförsvär
Box 1328
111 83 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms län, miljöprövningsdelegationen, beslut den 14 juni 2017 i ärende nr 5511-17222-2016, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till fortsatt och utökad återvinningsverksamhet inom fastigheten Hässelby Villastad 36:1 i Stockholms kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår D Gs begäran om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.
-

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Stockholms län (miljöprövningsdelegationen) avslag den 14 juni 2017 Eko-Service Skandinavien AB:s (bolaget) ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad återvinningsverksamhet på del av fastigheten Hässelby Villastad 36:1 i Stockholms kommun. Vidare godkände miljöprövningsdelegationen den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Bolaget har nu överklagat beslutet till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har begärt att tillstånd enligt miljöbalken lämnas till befintlig och utökad verksamhet enligt följande.

1. Mottagning och behandling av högst 340 000 kylmöbler per år i steg 1 och steg 2. Den samtidiga lagringen av obehandlade kylmöbler får uppgå till högst 600 ton eller 12 000 enheter.
2. Mottagning och behandling av isolermaterial i en omfattning som motsvarar återvinning av högst 100 ton blåsmedia per år.
3. Mottagning och förbehandling av högst 10 000 ton andra uttjänta vitvaror än kylmöbler per år. Den samtidiga lagringen av obehandlade vitvaror (kylmöbler oräknat) får högst uppgå till 250 ton per tillfälle.

Bolaget har vidare begärt

- att mark- och miljödomstolen förordnar att blivande tillstånd får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande) och
- att villkor m.m. för verksamheten föreskrivs enligt vissa i överklagandet angivna förslag.

Till stöd för sin talan har bolaget anfört i huvudsak följande.

Begränsning av ansökan

Bolaget har valt att begränsa ansökan på så sätt att den inte längre omfattar mottagning och mellanlagring av annat avfall än kyl- och frysmöbler, isolermaterial och andra uttjänta vitvaror. Begränsningen innebär att ansökan nu omfattar en avfallsmängd motsvarande ca 35 procent av den mängd som ansökan vid miljöprövningsdelegationen omfattade. Begränsningen innebär även att den ansökta verksamheten endast omfattar mottagning och behandling av vitvaror (kylmöbler och andra vitvaror) och isolermaterial. Det är ingen annan skillnad på den behandling som krävs för olika typer av vitvaror än att kylmöbler kräver särskilt omhändertagande av köldmedia. Bolagets begränsade ansökan framgår av nedanstående tabell där tillägg i förhållande till den tidigare ansökan markeras i kursiv stil och det som utgår i förhållande till den tidigare ansökan markeras med överstrykning.

Verksamhet	Tillåten årlig mängd	Tillåten samtidigt lagrad mängd
Mottagning och behandling av kylmöbler	340 000 enheter	600 ton eller 12 000 enheter
Behandling av isolermaterial	En omfattning som motsvarar återvinning av högst 100 ton blåsmedia	
Mottagning och förbehandling av annat avfall än andra uttjänta vitvaror än kylmöbler	10 000 ton	250 ton (avser obehandlade produkter)
Mellanlagring av annat farligt avfall		10 ton blybatterier 20 ton impregnerat trä 10 ton olja 60 ton övrigt avfall
Mottagning och sortering av icke farligt avfall, inklusive rivningsavfall	40 000 ton	500 ton
Mekanisk bearbetning av icke farligt plastavfall	10 000 ton	

Nollalternativet och det ansökta alternativet

Bolagets verksamhet omfattas i dag av ett tillstånd att behandla 200 000 kylmöbler per år och återvinna isolermaterial som innebär en återvinning av högst 100 ton CFC 11 per år. Den maximalt tillåtna produktionsnivån enligt tillståndet utgör nollalternativet. Ansökan avser en produktionsökning avseende mottagning och behandling av kylmöbler till 340 000 enheter. Återvinningen av blåsmedia kommer dock inte att öka i förhållande till nollalternativet, snarare tvärtom. Att termen blåsmedia används i tillståndsansökan i stället för CFC 11, som används i gällande tillstånd, innebär att det tydliggörs att även blåsmedia med mindre miljöpåverkan än CFC 11 får hanteras vid anläggningen. Vidare innebär ansökan att det tillkommer behandling av ytterligare en produktkategori, dvs. uttjänta vitvaror. Konsekvenserna av den begränsade ansökan är för vattenrecipienten helt likvärdig med, eller bättre, än nollalternativet.

Analys av miljöprövningsdelegationens bedömning

Varken miljöprövningsdelegationen eller berörda remissmyndigheter har funnit att någon annan omgivningspåverkan än risken för påverkan på vattentäkten utgör hinder mot att lämna tillstånd.

Enligt 2 kap. 9 § miljöbalken får en verksamhet som kan befaras föranleda skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön, även om sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som kan krävas enligt balken, bedrivs endast om regeringen finner att det finns särskilda skäl. En verksamhet eller åtgärd får dock inte bedrivs eller vidtas om den medför risk för att ett stort antal människor får sina levnadsförhållanden väsentligt försämrade eller miljön försämrats avsevärt. Det är alltså fråga om en s.k. stoppregel. Det är dock ofta svårt att förutse hur stora störningar från en verksamhet kommer att bli och därför blir det fråga om en riskbedömning där en prövning bör göras hur sannolik miljöpåverkan är och hur allvarlig den sannolika effekten kan antas bli på miljön.

Det råder en väsentlig skillnad mellan bolagets tillståndsansökan och den ansökan som var föremål i det avgörande som miljöprövningsdelegationen hänvisat till

(Mark- och miljööverdomstolens dom den 10 december 2015 i mål nr M 11540-14). Skillnaden består av hur ansökan har uppfattats av respektive vattentäkts huvudman och berörda myndigheter. I motsats till det mål som miljöprövningsdelegationen hänvisat till har varken vattentäktens huvudman eller någon annan remissmyndighet avstyrkt bolagets ansökan.

Miljöprövningsdelegationen efterfrågade viss kompletterande information beträffande riskerna med verksamheten i kompletteringsrundan. Bolaget angav då att de allvarligaste riskerna var olika typer av brandrisker och återkallade därefter delar av ansökan samt åtog sig att förvara brännbart avfall i containers. Avseende risken för påverkan på Mälaren åberopade bolaget Norrvattens modellering av pågående dagvattenutsläpp och bedömning av hur utsläppet kan påverka vattenskyddsområdet. Norrvattens utredning visar att den modellerade föroreningskoncentrationen (120 µg/l) är låg och att utspädningseffekten är stor och att det därför troligen inte sker någon föroreningstransport mot vattenintaget vid Görväln. Utredningen angav dock att det vid olycka eller brand kan orsakas större utsläpp som kan medföra risk för vattentäkten. Bolaget har därför kompletterat dag- och släckvattenutredningen enligt vilken rekommenderas ett antal skyddsåtgärder och ett provotidsförordnande. Det saknas därmed skäl att avslå bolagets tillståndsansökan. Norrvatten har inte identifierat några andra risker med den planerade ansökan än den för olyckor och spill. Efter att bolaget i dess kompletteringsyttrande särskilt fokuserat på att reducera riskerna för olyckor och spill har inte några synpunkter kommit in beträffande verksamhetens tillåtlighet.

Det finns inte någon olägenhet av väsentlig betydelse i den mening som avses i 2 kap. 9 § miljöbalken. Sådan olägenhet kan enligt praxis föreligga om det finns risk för en allvarlig konsekvens. Miljöprövningsdelegationen har i sitt beslut anført att det i nu aktuellt fall finns en risk som ”inte är obetydlig”. En risk som inte är obetydlig kan inte vara en olägenhet av väsentlig betydelse. Med hänsyn till att det är rimligt att kräva varken ytterligare skyddsåtgärder eller omlokalisering så ska tillstånd lämnas.

Konsekvenserna av bolagets ansökta alternativ

Skillnaderna mellan nollalternativet och bolagets ansökta alternativ, dvs. den nu begränsade ansökan, är små avseende verksamhetens omgivningspåverkan och då i synnerhet att risken för påverkan på vattentäkten bedöms minska eller förbli oförändrade i den begränsade ansökan. Av riskbedömningen framgår sammanfattningsvis följande.

- Antalet kylmöbler som behandlas i anläggningen varje år kommer att öka. Den samtidiga lagringen begränsas dock till 12 000 enheter. Lagring och demontering av andra vitvaror än kylmöbler är en tillkommande verksamhet i förhållande till nollalternativet. Bolaget har föreslagit ett villkor med innebörden att all lagring och hantering av såväl kylmöbler som andra vitvaror ska ske på täta och nederbördsskyddade ytor. Risken för påverkan på vattentäkten bedöms därför vara betydligt mindre i det ansökta alternativet än i nollalternativet.
- Risken för utsläpp av polyuretanmjöl är densamma i nollalternativet som i det ansökta alternativet. Risken motverkas genom att polyuretansäckar hålls stängda vid lagring utomhus.
- Risken för spridning av kvicksilver och PCB-olja vid hantering utomhus är densamma i nollalternativet och i det ansökta alternativet. Risken motverkas genom att PCB-kondensatorer (i den mån sådana förekommer eftersom de är sällsynta) demonteras inomhus. Detsamma gäller ammoniakskåp som innehåller kvicksilverbrytare.
- Risken för läckage av ammoniak är densamma i nollalternativet och det ansökta alternativet. Risken motverkas genom att demontering sker inom invallad och nederbördsskyddad yta.
- Riskerna för läckage av freoner på grund av felaktig demontering eller olja på grund av skadegörelse bedöms vara större i nollalternativet än i det ansökta alternativet eftersom bolaget har åtagit sig att lagra och hantera kylmöbler nederbördsskyddat. Riskerna motverkas även genom villkorsreglerade skyddsåtgärder.

- Brandriskerna är desamma i nollalternativet och det ansökta alternativet. I detta avseende har begränsningen av ansökan reducerat riskerna till den nivå som råder i nollalternativet.
- Riskerna för kemikalie- och oljeläckage är desamma i nollalternativet och i det ansökta alternativet.

De risker för omgivningspåverkan som verksamheten medför i nollalternativet är små och minskar i det ansökta alternativet genom att åtagandet att all hantering av vitvaror ska ske nederbördsskyddat. Även vattenskyddsföreskrifterna efterlevs. Sammantaget måste alltså den ansökta förändringen med god marginal vara tillåtlig enligt miljöbalken.

Villkorsfrågor

De villkor och prövotidsförordnanden som föreslås är i huvudsak desamma som vid miljöprövningsdelegationen. Förändringarna kan sammanfattas enligt följande.

- Eftersom ansökan inte längre omfattar behandling och lagring av brandfarligt material i någon större omfattning än i dag behöver frågan om hantering av släckvatten inte längre utredas under prövotid. Frågan om verksamhetens bidrag till dagvattenutsläppen är inte heller relevant längre när bolaget nu har åtagit sig att utföra all lagring och hantering av vitvaror (kylmöbler och andra vitvaror) på täta och nederbördsskyddade ytor. Det behövs därför inte längre något prövotidsförfarande. Den provisoriska föreskriften beträffande upprättande av en insatsplan har dock föreslagits som slutligt villkor.
- Vissa av de tidigare villkorsförslagen beträffande lagring och behandling har anpassats till att ansökan numera endast omfattar mottagning och behandling av farligt avfall som utgör vitvaror eller isolermaterial.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen har tolkat 2 kap. 9 § miljöbalken på ett felaktigt sätt. En ”inte obetydlig” risk kan inte anses vara likvärdig med en olägenhet av väsentlig betydelse. Det finns inte stöd i praxis för miljöprövningsdelegationens restriktiva

tolkning. Ansökan borde således ha bifallits med den omfattning den hade vid miljöprövningsdelegationens prövning. I syfte att undanröja alla eventuell återstående tvivel beträffande verksamhetens tillåtlighet har bolaget valt att återkalla samtliga delar av den ansökta verksamheten som inte utgör mottagning och behandling av vitvaror (kylmöbler och andra vitvaror) samt mottagning och behandling av isolermaterial. Den kompletterande riskbedömningen visar att den numera ansökta verksamheten inte medför några andra eller större risker för vattentäkten än den verksamhet som tillåts i nollalternativet. Det är snarare tvärtom eftersom bolaget numera åtar sig att hantera och lagra samtliga vitvaror på täta och nederbördsskyddade ytor. Riskerna för brand och olyckor kommer med de begränsningar som har gjorts att vara så små att de kan betraktas som försumbara. Verksamheten bedrivs och kommer givetvis även framgent att bedrivas i enlighet med gällande vattenskyddsföreskrifter. Det föreligger således inget hinder mot att bifalla bolagets tillståndsansökan.

Till överklagandet har bolaget bifogat följande. Processbeskrivning, länsstyrelsens föreskrifter (01FS 2008:508) om fastställelse av vattenskyddsområde inom Östra Mälaren för ytvattentäkter vid Norsborg, Botkyrka kommun, Lovö och Skytteholm, Ekerö kommun, samt Görväln, Järfälla kommun och riskbedömning pågående och ansökt verksamhet Eko Service Skandinavien.

INKOMNA YTTRANDEN

D G har begärt att bolagets överklagande ska avslås och att verksamheten snarast avvecklas. **D G** har även begärt att syn ska hållas på platsen.

D G har vidhållit vad han anfört vid miljöprövningsdelegationen och därutöver anfört i huvudsak följande. Bolaget har i dess ansökan föreslagit bl.a. utökade drifttider och väl tilltagna rättigheter till att verka med buller på dessa tider. Lagringsmängderna och mängden av mottaget gods med motsvarande återvinning är betydande och det är tveksamt om driften klarar det på ett miljömässigt riktigt sätt. Hantering och skötsel har beskrivits övergripande, vilket skulle ge bolaget stor

frihet i utövandet av verksamheten om tillstånd skulle ges. Transporterna har inte begränsats till vardagar. Allt material som fraktas till anläggningen ska även fraktas bort med långa transporter inom staden och landet. Bullernivåerna är satta till högsta möjliga värden och ska mätas vid fasad på blivande bebyggelse, vilket kommer innebära mycket högre ljudnivåer i friluftslivet. De utökade störningarna har helt orimliga tider eftersom de kan ske även på kvällar och helger. I miljökonsekvensbeskrivningen har bolaget beskrivit en mindre miljöpåverkan med den utökade driften, det är dock något som faller på sin egen orimlighet med de ringa skyddsåtgärder som vidtagits. Det är synnerligen angeläget att verksamheten upphör och avvecklas under ordnade former samt delas upp på flera mindre anläggningar för att begränsa miljöpåverkan.

Norrvatten har begärt att tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet inte ska beviljas.

Norrvatten har i huvudsak anfört följande. Norrvatten producerar och levererar dricksvatten till över 600 000 invånare i norra delen av Stockholms län, totalt 14 kommuner. Norrvattens reservvattenförsörjningsplan visar att reservvattentäkternas nuvarande kapacitet och gällande vattendomar inte är tillräckliga. Det är därför av yttersta vikt att råvattnet inte kontamineras. Intaget vid Görvälns vattenverk ligger endast fyra kilometer från återvinningsverksamheten och simuleringar har visat att det finns vattenströmmar som går norrut vilket betyder att ett föroreningsutsläpp vid Hässelby kan nå råvattenintaget även om utspädning sker under transporten.

Den allvarligaste risken för råvattnet är en större brand då släckvatten kan nå recipienten. En ny återvinningsverksamhet skulle, med hänsyn till vattenskydds-föreskrifterna för östra Mälarens vattenskyddsområde, inte ha tillåtits på den plats inom den sekundära skyddszonen där verksamheten bedrivs i dag. Verksamheten bör därför på sikt omlokaliseras. Återvinningsverksamheten behöver inte bedrivas strandnära.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad (nämnden) har tillstyrkt bolagets ansökan om utökat tillstånd.

Nämnden har anfört i huvudsak följande. Nämnden tillstyrker ansökan och menar att verksamheten är tillåtlig, men anser att oklarheter bör utredas och villkoren justeras i enlighet med synpunkter som framförts i nämndens yttrande. Synpunkterna har bl.a. avsett vissa förtydliganden avseende de föreslagna villkoren och önskemål om ytterligare villkor. Nämnden har bl.a. hänvisat till att enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2005:10) om yrkesmässig lagring, förbehandling och återvinning av avfall som utgörs av elektriska eller elektroniska produkter ska elavfall lagras och behandlas så att förorenat dagvatten samlas upp och kan kontrolleras, vilket nämnden föreslår ska anges som ett villkor.

Verksamhetens tillåtlighet på platsen

Nämnden tillstyrkte i yttrande till miljöprövningsdelegationen bolagets ansökan under förutsättning att tillräckliga skyddsåtgärder i form av t.ex. invallning, nederbördsskydd och begränsning av lagrade mängder, vidtogs för att minimera risken för vattenförorening. Nämndens bedömning var att det skulle vara möjligt att vidta sådana försiktighetsåtgärder att verksamheten kunde utökas utan att den skulle strida mot skyddsföreskrifterna för Östra Mälaren.

Miljöprövningsdelegationen anförde att risken med bolagets verksamhet var utsläpp av förorenat släckvatten till Mälaren vid en eventuell brand. Nämnden instämmer i miljöprövningsdelegationens bedömning, men anser att slutsatserna i den dom som delegationen hänvisat till inte är direkt överförbara till bolagets verksamhet. Mark- och miljööverdomstolens dom behandlade en impregneringsverksamhet inom ett skyddsområde för en grundvattentäkt. Risken var att impregneringsvätska i samband med transport, förvaring, hantering eller brand skulle läcka ut och förorena grundvattnet för en oöverskådlig framtid. Risken med bolagets verksamhet i nu aktuell ansökan är utsläpp av förorenat släckvatten till Mälaren. Riskerna för ett tillbud hos bolaget är dock små. Till följd av att bolaget i sin begränsade ansökan har valt att inte ta in brännbart avfall, elavfall (med undantag för kylmöbler och

andra vitvaror) och farligt avfall bör riskerna för en påverkan på recipienten vid ett tillbud ha minskat ytterligare.

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) har begärt att miljöprövningsdelegationens beslut ska fastställas.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande. Att bolaget nu har ansökt om en markant minskad mängd infört avfall föranleder inte länsstyrelsen att göra någon annan bedömning än den miljöprövningsdelegationen gjort. Den nu sökta årliga mängden infört avfall är fortfarande betydande i jämförelse med den nuvarande tillståndsgivna verksamheten. Länsstyrelsen noterar även att gällande tillstånd inte nyttjas fullt ut avseende tillståndsgivna mängder samt kapacitet och att bolaget redan av den anledningen har möjlighet till viss utökning av verksamheten.

Länsstyrelsen delar miljöprövningsdelegationens uppfattning att en nyetablering av en tillståndspliktig återvinningsverksamhet, med hänsyn till gällande vattenskydds-föreskrifter, inte skulle tillåtas på den aktuella platsen i dag. Därutöver framhåller länsstyrelsens särskilt att risken för olyckor eller brand med utsläpp till mark och vatten kvarstår. Risken för tillförsel och spridning av förorenade ämnen till mark-, grund- och ytvatten inom vattenskyddsområdet kan därför inte antas vara ringa eller obetydlig i detta fall. Miljöprövningsdelegationens motivering utifrån 2 kap. 7 och 9 §§ miljöbalken är alltså, trots minskningen av de årliga avfallsmängderna, fortfarande giltig. Den sökta utökade verksamheten innebär en risk för vattenförorening, särskilt i händelse av en olycka, vilket inte är förenligt med vattenskyddsföreskrifterna som i sin tur får ses som specifikationer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Överklagandet bör därför avslås.

Storstockholms brandförsvaret (SSBF) har anfört i huvudsak följande. Utifrån räddningstjänstens synpunkt är den sammanlagda belastningen och sättet som varorna lagras på vid ett och samma tillfälle en avgörande faktor vid bedömningen av risken för brand och risken för oönskad spridning av släckvatten i samband med släckinsatsen.

I sitt yttrande till miljöprövningsdelegationen framförde SSBF att en noggrannare släckutredning och miljöinsatsplan till stöd för verksamheten och räddningstjänstens insats skulle behöva tas fram om verksamheten får utökat tillstånd. SSBF bedömer att riskerna för större bränder och större läckage av släckvatten visserligen har minskat till följd av att bolaget nu har begränsat sin ansökan. Det saknas dock fortfarande verifierbar utredning om brandbelastningen och storleken av dimensionerande brandeffekt, dvs. dimensionerande scenario, för att kunna bedöma eventuellt brandvattenbehov. Det är först därefter som SSBF kan uttala sig om de eventuella åtgärderna för skydd mot släckvattenläckage är tillräckliga och om släckvattenläckage innebär risk för vidare utflöde till Mälaren och vattentäkten.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Med anledning av de inkomna yttrandena har bolaget bl.a. bemött nämndens frågor och synpunkter på villkoren. Därutöver har bolaget anfört i huvudsak följande till yttrandenas bemötande.

Släckvatten

Bolaget har utrett hur stora mängder släckvatten som kan uppkomma vid brand i bolagets verksamhet, vilka risker som är förknippade med detta samt om eller hur riskerna kan minimeras. Utredningen anger sammanfattningsvis följande.

Bolaget har tidigare åtagit sig att valla in asfalterade ytor med en 0,2 meter hög, ställvis körbar upphöjning, inklusive utrymme för viss lagring i lågpunkt samt att justera anslutningen mot det gemensamma dagvattenätet och förse denna med avstängningsventil. Åtgärderna bör projekteras i samråd med räddningstjänsten varvid det kan framkomma att andra åtgärder med motsvarande effekt bör vidtas. En viss flexibilitet är därför nödvändig. De planerade åtgärderna gör det möjligt att omhänderta 1 200 liter släckvatten per minut under en timme, vilket motsvarar totalt 72 kubikmeter. Utredningen utgår alltså ifrån att det är möjligt att omhänderta 72 kubikmeter släckvatten vid brand i verksamheten. Med denna utgångspunkt åtar

sig bolaget nu att vidta följande åtgärder för att inte släckvattenbelastningen ska bli för stor vid en eventuell brand.

1. Kyl- och frysskåp ska lagras i kvarter om 80 kvadratmeter och med en lagringshöjd om ca 10 liggande kylmöbler. Lagringens långsida ska vara högst 10 meter och från varje kvarter av kyl- och frysskåp ska det vara minst sju meters skyddsavstånd till byggnader och annat brännbart material.
2. Polyuretanpulver och polystyren ska lagras i kvarter om högst 40 kvadratmeter och maximalt en storsäck i höjd. Lagringens långsida ska vara högst 10 meter och från varje kvarter med storsäcksförvaring ska det vara minst fyra meters skyddsavstånd till annan förvaring av brännbart material.
3. Alla spilloljekärl som hanteras i verksamheten ska förses med invallning som åtminstone rymmer hela kärlets volym.
4. All utrustning för släckvattenhantering ska provas och hållas tillgänglig.
5. En insatsplan ska tas fram i samarbete med räddningstjänsten.

Bolaget åtar sig även att avveckla eller omlokalisera hantering av plast och textil i särskilt tält samt att säkerställa att all förvaring av bygg- och rörisolering sker i container och att det finns en tillräcklig tillgång till släckutrustning för att möjliggöra en snabb insats och förhindra att en fullt utvecklad brand uppstår.

Åtgärderna i punkterna 3 och 5 kommer att krävas redan enligt föreslagna villkor. Det kan mot denna bakgrund konstateras att de invändningar mot verksamhetens tillåtlighet som har framförts inte längre är relevanta. Bolaget har visat att släckvatten kan hanteras på ett sådant sätt att den ansökta verksamheten inte medför några oacceptabla risker för Mälaren. Bolaget har inte heller någon invändning mot att under en prövotid utreda ytterligare åtgärder för släckvattenhantering om domstolen bedömer det vara nödvändigt eller lämpligt.

Frågan om att dagvattnet ska kunna samlas upp och provtas bör hanteras inom ramen för egenkontrollprogrammet. Det är svårt att utföra ändamålsenlig provtagning eftersom dagvattnet kommer från ett mycket större område än bolagets anläggning. Det är därför oklart hur resultaten av sådan provtagning ska tolkas och

långt ifrån givet att eventuella föroreningar som påträffas kommer från bolagets verksamhet. Något särskilt villkor bör därför inte föreskrivas.

Den numera ansökta verksamheten medför inte några andra eller större risker för vattentäkten än den verksamhet som tillåts i nollalternativet utan riskerna är snarare mindre i det ansökta alternativet eftersom bolaget åtar sig att hantera och lagra samtliga vitvaror (kylmöbler och andra vitvaror) på täta och nederbördsskyddade ytor samt på ett sätt som minimerar risken för brand. Nämndens villkorsförslag har tillmötesgått på nästan alla punkter. Bolaget har visat att riskerna för brand kan minimeras och att risken för att släckvatten ska påverka Mälaren negativt med rekommenderade åtgärder blir så begränsad att den är godtagbar. Det föreligger således inte något hinder mot att bifalla bolagets tillståndsansökan.

Till yttrandet har bolaget bifogat bl.a. en ny släckvattenutredning.

DOMSKÄL

D Gs begäran om syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället om det behövs. Bedömningen av om syn behövs ska göras med hänsyn till målets beskaffenhet och den utredning som finns i målet (se prop. 2009/10:215 s. 204). Mark- och miljödomstolen finner, med hänsyn till de frågor som är föremål för prövning och den utredning som finns i målet, att det inte behövs syn på stället.

Prövningens omfattning

Bolaget har i överklagandet till mark- och miljödomstolen ändrat sin ansökan i förhållande till ansökan vid miljöprövningsdelegationen på så sätt att omfattningen av den utökade verksamheten nu har minskat, flera olika typer av avfall har återkallats från ansökan och elavfall har specificerats till att omfatta endast andra vitvaror än kylmöbler.

Frågan om prövningens omfattning har behandlats i ett flertal avgöranden från Miljööverdomstolen och Mark- och miljööverdomstolen (se bl.a. MÖD 2006:57, MÖD 2007:50 och MÖD 2010:9). Av dessa avgöranden kan sammanfattningsvis utläsas att hur verksamhetsutövaren än väljer att avgränsa sin ansökan om tillstånd, måste resultatet av tillståndsmyndighetens samlade prövning täcka alla centrala frågor så att det finns förutsättningar att föreskriva villkor som är relevanta ur miljösynpunkt. Det innebär alltså att prövningens avgränsning är av central betydelse för en ändamålsenlig prövning i enlighet med miljöbalkens syfte. Visserligen är det sökanden som genom sin ansökan anger ramarna för prövningen, men ytterst åligger det tillståndsmyndigheten att ta ställning till om ansökan kan ligga till grund för prövningen.

Mark- och miljödomstolen ska i nu aktuellt mål överpröva miljöprövningsdelegationens beslut, vilket innebär att ytterst är domstolen bunden av miljöprövningsdelegationens prövningsram. Av instansordningens princip följer att det endast är möjligt att åberopa nya omständigheter och kompletteringar gjorda hos domstolen om de faller inom ramen för vad som prövats av underinstansen. Med hänsyn till att bolagets ändrade ansökan endast innebär att ansökan har begränsats i förhållande till vad som prövats av miljöprövningsdelegationen, samt att en specificering har gjorts av vilket elavfall som ska hanteras, bedömer mark- och miljödomstolen att den ändrade ansökan kan prövas.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen, med de kompletteringar som gjorts, utgör ett fullgott beslutsunderlag för att kunna bedöma bolagets ansökan så som den slutligt har utformats. Domstolen finner vidare, i likhet med miljöprövningsdelegationen, att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken i dess lydelse före den 1 januari 2018. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas.

Tillåtlighet

Bolaget bedriver återvinningsverksamheten på den aktuella fastigheten enligt gällande tillstånd från den 6 juni 2005. Tillståndet ger bolaget en rätt att behandla 200 000 kylmöbler per år och återvinna isolermaterial som innebär en återvinning av högst 100 ton CFC 11 per år. Vad domstolen nu har att pröva är om det finns förutsättningar att ge bolaget tillstånd att bedriva verksamheten i den utökade omfattningen som framgår av bolagets ändrade ansökan. Den verksamhet som skulle tillkomma, för det fall tillstånd ges, är verksamhet med förbehandling av högst 10 000 ton andra uttjänade vitvaror än kylmöbler per år och behandling av ytterligare 140 000 kylmöbler (en total hantering om 340 000 kylmöbler).

Den första frågan som mark- och miljödomstolen har att ta ställning till är vilka skyddsåtgärder som rimligen kan krävas av bolaget vid en prövning enligt 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken. Vid denna bedömning ska beaktas om det är möjligt för bolaget att vidta flera skyddsåtgärder i syfte att ytterligare begränsa riskerna för vattenförorening.

Inledningsvis konstaterar mark- och miljödomstolen, i likhet med miljöprövningsdelegationen, att vattenskyddsföreskrifter för Östra Mälarens vattenskyddsområde (01FS 2008:508) infördes den 25 november 2008 för området där bolaget bedriver dess verksamhet. Vattenskyddsföreskrifterna antogs i tiden efter det att bolagets nuvarande tillstånd meddelades, men ska ändå beaktas i samband med prövningen (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 10 december 2015 i mål nr M 11540-14). Av vattenskyddsföreskrifterna följer bl.a. att hantering av avfall, inklusive lakvattenhantering, brandfarliga vätskor samt hälso- och miljöfarliga ämnen inte får ske om det kan medföra risk för vattenförorening (3, 4 och 11 §§) och att ny verksamhet och hantering som innebär risk för vattenförorening inte får ske (1 §). Från bolagets anläggning är det ca 100 meter till Mälaren, som är recipient för dagvattnet från verksamhetsområdet. Verksamheten ligger därmed inom den sekundära skyddszonen för Östra Mälarens vattenskyddsområde för ytvattentäkterna Lovö, Norsborg, Görväln och Skytteholm. Görvälnverkets vattenintag, som förser 600 000 invånare i norra delen av Stockholms län med dricksvatten, ligger ca

fyra kilometer norr om anläggningen. I målet har framgått att reservvatten-försörjningsplanen anger att reservvattentäkternas nuvarande kapacitet och gällande vattendomar inte är tillräckliga.

Utöver ovan nämnda vattenskyddsföreskrifter, som gäller som generella föreskrifter på platsen, finns även generella föreskrifter för verksamheten. Enligt 10 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2005:10) om yrkesmässig lagring, förbehandling och återvinning av avfall som utgörs av elektriska eller elektroniska produkter ska elavfall i insamlings- och förbehandlingsverksamhet lagras skyddat mot nederbörd så att spill och förorenat dagvatten samlas upp och kan kontrolleras. Om det kan antas inte medföra risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön får lagringen av elavfall ske utan krav på försiktighetsmått. Naturvårdsverket har lämnat en vägledning till aktuell bestämmelse. Bolaget har bl.a. åtagit sig att nederbördsskydda all lagring av vitvaror, även kylmöbler, och andra produkter som innehåller isolermaterial. På grund av svårigheter att utföra ändamålsenlig provtagning av dagvatten anser bolaget att frågan om kontroll av dagvatten bör hanteras inom ramen för egenkontrollprogrammet. Som möjliga åtgärder har bolaget bl.a. angett att fler stickprover tas på verksamhetens dagvatten, avskiljning av partiklar i sandfång eller särskilda filter i brunnar och rutiner för regelbunden skötsel/rengöring av brunnar och asfaltsytor. När det gäller den akuta risken för vattentäkten har bolaget presenterat flera åtgärder för att minska riskerna för att släckvatten ska nå Mälaren. Bolaget har bl.a. åtagit sig att utföra åtgärder som gör det möjligt att omhänderta 1 200 liter släckvatten per minut under en timme, dvs. 72 kubikmeter, att lagra kylmöbler och säckar med polyuretanmjöl i kvarter som storleksmässigt anpassats efter den mängd släckvatten som kan omhändertas under en timme samt att ta fram en insatsplan i samarbete med räddningstjänsten. När det gäller transporter ska bolaget vid leverans av diesel och hämtning av kompressorolja täcka dagvattenbrunnar som kan påverkas av eventuellt spill eller läckage. Bolaget har således åtagit sig att vidta flera åtgärder för att minska riskerna för vattenförorening i samband med brand men även till följd av andra olyckor, t.ex. i samband med transporter.

Enligt mark- och miljödomstolens bedömning motsvarar de villkor som har föreslagits och de åtaganden som bolaget gjort, tillsammans med de generella föreskrifter för aktuell typ av verksamhet som Naturvårdsverket utfärdat och vattenskyddsföreskrifterna, vad som rimligen kan krävas i fråga om skyddsåtgärder och försiktighetsmått enligt miljöbalken. I likhet med miljöprövningsdelegationen finner domstolen således att det saknas fler kända och rimliga åtgärder som, efter en avvägning enligt 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken, i någon väsentlig grad ytterligare skulle minska riskerna för vattenförorening och på så sätt förbättra skyddet för vattentäkten.

Nästa fråga som mark- och miljödomstolen har att ta ställning till är om lokaliseringen av den sökta utökade verksamheten uppfyller rimliga krav på lämplighet med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön i enlighet med 2 kap. 6 och 7 §§ miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det finns invändningar mot lokaliseringen av den sökta utökade verksamheten med hänsyn till riskerna för vattentäkten, särskilt avseende riskerna för föroreningar i samband med användning av släckvatten vid brand. Domstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att en helt ny återvinningsverksamhet av det slag som bolaget bedriver inte skulle tillåtas, redan på grund av bestämmelserna i vattenskyddsföreskrifterna.

Av utredningen framgår att bolaget har bedömt att det finns två möjliga alternativa lokaliseringar för verksamheten. Båda alternativen har Mälaren som recipient för utgående dagvatten men har flera barriärer samt större utspädningsfaktor än den nuvarande platsen. En verksamhet på någon utav de alternativa platserna skulle därför innebära mindre risk för vattenförsörjningen redan innan vidtagna skyddsåtgärder. Mot den nytta som kan antas följa av en omlokalisering, ska vägas de olägenheter som kan antas följa av den. Beträffande kostnaderna som kan följa av en omlokalisering konstaterar domstolen att bolaget inte har angett någon sådan kostnadsberäkning. När det gäller omlokalisering av en befintlig verksamhet kan

det dock ofta antas att kostnaderna för att flytta verksamheten är orimliga i förhållande till nyttan (se Bengtsson m.fl., Miljöbalken, 7 juni 2018, Zeteo, lagkommentaren till 2 kap. 4 § miljöbalken). Trots att bolaget har uppgett att det söker mer långsiktiga platser att bedriva dess verksamhet på än den nuvarande platsen, instämmer domstolen i miljöprövningsdelegationens bedömning att en omlokalisering av verksamheten inte framstår som rimlig i förhållande till den förväntade nyttan av omlokaliseringen.

Den sista frågan som mark- och miljödomstolen därmed har att ta ställning till är om den kvarvarande risken, sedan skyddsåtgärder har vidtagits, för att skada vattentäkten enligt 2 kap. 9 § miljöbalken är en sådan olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön att den ändå inte kan tillåtas. Den sökta verksamheten innebär bl.a. risker för vattentäkten vid brand eftersom släckvatten riskerar att förorena vattnet. Domstolen bedömer, i likhet med miljöprövningsdelegationen, att riskerna för sådan olycka som följaktligen kan förorena vattentäkten är små, men inte obetydliga. Mot detta ska vägas att verksamheten är lokaliserad till en vattentäkt som förser 600 000 invånare med vatten. Vattentäkten har därmed en mycket stor betydelse för samhället. Visserligen finns en reservvattentäkt, men det har av utredningen framgått att den har begränsad kapacitet. Det kan därför konstateras att en förorening skulle få mycket stora negativa konsekvenser. Domstolen bedömer därmed att den sökta utökade verksamheten innebär sådan olägenhet för människors hälsa eller miljön att den inte kan tillåtas. Det saknas därför förutsättningar att bevilja det ansökta tillståndet och bolagets överklagande ska därmed avslås.

Bolagets begäran om verkställighetsförordnande

Eftersom mark- och miljödomstolen avslår bolagets överklagande, saknas skäl för domstolen att ta ställning till frågan om verkställighetsförordnande.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har mark- och miljödomstolen kommit fram till att bolagets begränsade ansökan kan prövas och att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas. Domstolen har bedömt att det saknas fler kända och rimliga åtgärder som i någon väsentlig grad skulle minska riskerna för vattenförorening och på så sätt förbättra skyddet för vattentäkten samt att en omlokalisering inte framstår som rimlig i förhållande till den förväntade nyttan av omlokaliseringen. Däremot har domstolen kommit fram till, med hänsyn till vattentäktens mycket stora betydelse för allmänheten, att den sökta utökade verksamheten innebär sådan olägenhet för människors hälsa eller miljön att den inte kan tillåtas. Bolagets överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 23 november 2018.

Sofia Hammare

Ulrika Haapaniemi

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Sofia Hammare, ordförande, och tekniska rådet Ulrika Haapaniemi samt de särskilda ledamöterna Agneta Melin och Carl-Lennart Åstedt. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Karlsson.